

Dnes v listě:

♦ Z DOLU ROŽNÁ BYL VYTĚŽEN POSLEDNÍ VŮZ URANOVÉ RUDY ♦ VÝSLEDKY KONTROLY RADIČNÍ OCHRANY ♦ PUTOVNÍ POHÁŘ ŘEDITELE O. Z. TÚU
V BOWLINGU ♦ PAMĚTNÍK ING. VLADIMÍR VALENTA ♦ INŽENÝRSKÉ SÍTĚ NA INTRANETU O. Z. ODRA ♦

♦ UZÁVĚRKA 2. 5. 2017

DIAMO

OBČASNÍK

ROČNÍK XXII (XXXIX)

ČÍSLO 5

KVĚTEN 2017

Z Dolu Rožná byl vytěžen poslední vůz uranové rudy

Pracovníci ranní směny Pavel Červinka (vlevo) a Zdeněk Žák přiváží za doprovodu čestné stráže Jiřího Christiana a Tomáše Novotného (vpravo) poslední vůz uranové rudy

Šedesátiletá éra těžby uranové rudy v oblasti Dolní Rožinky, která se velkou měrou podílela na rozvoji Kraje Vysočina, končí. Státní podnik DIAMO zakončil 27. dubna 2017 těžbu v posledním uranovém dole v České republice za přítomnosti ministra průmyslu a obchodu Jiřího Havlíčka, předsedy Českého báňského úřadu Martina Štemberky, radního Kraje Vysočina pro oblast životního prostředí a zemědělství Martina Hyského a další více než stovky hostů tradičním hornickým ceremoniálem, kdy byl na povrch vyvezen symbolický poslední vůz vytěžené uranové rudy.

Na úvod zazněla hornická hymna „Hornický stav budiž veleben“. Slavnostní akci poté zahájil ředitel státního podniku DIAMO Tomáš Rychtařík přivítáním všech přítomných. Následně závodní Dole Rožná I Pavel Vinkler připomněl historii ložiska Rožná a činnost dolu a věnoval také vzpomínku horníkům, kteří v dole zahynuli. Jejich památka byla uctěna minutou ticha.

Důležitost těžebního průmyslu a ochranu nerostného bohatství České republiky zdůraznil ministr průmyslu a obchodu Jiří Havlíček, který ve svém vystoupení mimo jiné řekl: „I přes útlum, který v posledních letech panuje v oblastech hornictví, stát jako vlastník nerostného

bohatství pohlíží na těžební průmysl jako na perspektivní odvětví, které zabezpečuje strategické komodity, neboť nerostné suroviny tvoří základní ekonomické hodnoty každé země. Považují za důležité, aby tento stát kladl důraz na surovinovou a energetickou bezpečnost s maximální možnou mírou využívání domácích zdrojů.“

Při konkrétním hodnocení činnosti Dolu Rožná pak doplnil: „Těžba zde na Dole Rožná probíhala úctyhodných 60 let. Jsem rád, že mohu konstatovat, že ložisko, ze kterého dnes bude vytěžen poslední vůz uranové rudy, bylo racionálně vydobyto a že uran zde získaný byl využit pro českou jadernou energetiku.“ Na závěr pak Jiří Havlíček poděkoval všem, kteří se na šedesátileté činnosti těžby uranu na Vysočině podíleli. Předseda Českého báňského úřadu Martin Štemberka ve svém projevu vyjádřil přesvědčení, že s posledním vozíkem na Dole Rožná končí pouze jedna etapa českého rudného hornictví a to jen proto, aby začala etapa nová. Ocenil náročnou práci, kterou generace havířů na Dole Rožná odvedly, i její přínos pro rozvoj naší země a připomněl, že navzdory obtížným přírodním podmínkám byla ruda na Dole Rožná dobývána s vysokou úrovní bezpečnosti práce, kterou se podařilo udržet až do vytěžení posledního vozu. Ředitel státního

podniku DIAMO Tomáš Rychtařík se věnoval budoucnosti odstěpného závodu GEAM v Dolní Rožince. „Vytěžením posledního vozu na ložisku Rožná rozhodně nekončí činnost státního podniku DIAMO v této lokalitě. Kromě již rozběhnutého projektu budování a provozu Podzemního výzkumného pracoviště Bukov čeká odstěpný závod GEAM náročné období zahlazování následků činnosti po těžbě uranu v oblasti a pokračování realizace již započatých projektů,“ uvedl Tomáš Rychtařík.

Poté zazněla slova závodního dolu: „Horníci ranní směny, slyšte můj příkaz! Vytězte poslední důlní vůz Dolu Rožná I!“ a poslední vůz byl za zpěvu hornické písně „Již opět z věže zaznívá“ vyvezen na povrch. Vůz byl následně symbolicky předán spolu s pamětním listem řediteli státního podniku DIAMO. Celý ceremoniál pak zakončil ministr průmyslu a obchodu Jiří Havlíček slovy: „Dnes se uzavřela historie jedné kapitoly hornictví v České republice, která byla unikátní nejen svou délkou, ale také tím, že ovlivnila život a naučila hornickému řemeslu několik generací.“

Emotivní atmosféru celého ceremoniálu ještě umocnily hornické písně v podání Cechu příbramských horníků a hutníků. Kromě již zmíněné hornické hymny a písně „Již opět z věže zaznívá“ zazněla v závěru celé akce ještě píseň „Kamarádi“. Zpěv hornických písní poslouchali přítomní hosté, mezi kterými byla také spousta minulých i současných zaměstnanců dolu, s velkým dojetím.

POKRAČOVÁNÍ NA STR. 2

Předseda ČBÚ Martin Štemberka a ministr průmyslu a obchodu Jiří Havlíček u posledního vozu

Závodní dolu Pavel Vinkler hovoří o historii dolu; za ním zleva: radní Kraje Vysočina Martin Hyský, předseda ČBÚ Martin Štemberka, ministr průmyslu a obchodu Jiří Havlíček, ředitel s. p. DIAMO Tomáš Rychtařík

Cech příbramských horníků a hutníků

V Dole Rožná byl vytěžen poslední vůz uranové rudy

Ministr průmyslu a obchodu Jiří Havlíček pronáší slavnostní přípitek

DOKONČENÍ ZE STR. 1

Informace o Dole Rožná: Důl Rožná I je posledním uranovým dolem jak na území České republiky, tak i ve střední Evropě. V provozu byl od roku 1957 do roku 2016, kdy byla oficiálně ukončena komerční těžba uranu z tohoto ložiska. Ložisko uranových rud Rožná, které bylo objeveno v roce 1956, se nachází 50–60 km severozápadně od Brna v okrese Žďár nad Sázavou. Těžební činnost zde byla oficiálně zahájena 27. října 1957 hloubením těžní jámy R I. Za dobu provozu se podařilo vybudovat rozsáhlý těžební podnik, který vydobyl téměř 17 milionů tun uranové rudy s obsahem 20 tisíc tun uranového kovu. Těžba uranové rudy byla několikrát usnesením vlády v rámci útlumového programu prodloužena, avšak usnesením vlády č. 50 ze dne 25. ledna 2016 byla komerční těžba uranového kovu ukončena k 31. prosinci 2016. Zaměstnanci státního podniku DIAMO, odštěpného závodu GEAM budou dál zajišťovat činnosti na likvidaci dolu, zahlazování následků těžby, čerpání a čištění důlních vod a další činnosti odštěpného závodu. Část důlních zaměstnanců se rovněž podílí na zajištění projektu Podzemního výzkumného pracoviště Bukov ve spolupráci se Správou úložišť radioaktivních odpadů.

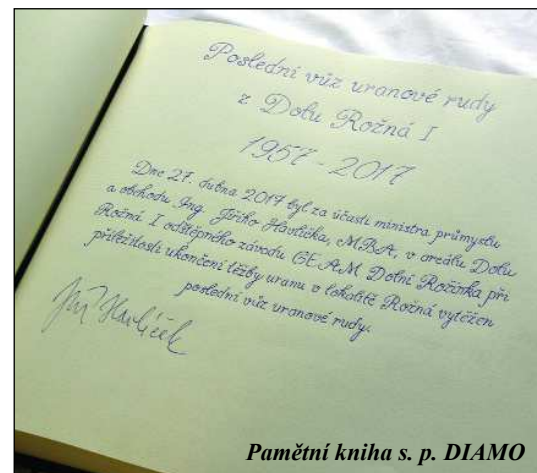
Poslední vůz před těžní věží R I

Zleva: J. Šikula, P. Kříž, J. Lazárek, M. Štemberka, D. Hampejs, P. Koscielniak, V. Škarda, P. Vinkler a J. Havelka u posledního vozu

Vytěžení posledního vozu Foto: Radovan Kukutsch

Pamětní kniha s. p. DIAMO

Současní zaměstnanci o. z. GEAM

Závodní dolu Pavel Vinkler předává pamětní listy

Mezi hosty nechyběli ani bývalí zaměstnanci dolu

Závěrečné slovo ředitele s. p. DIAMO Tomáše Rychtaříka

Před branou Dolu R I

Foto: Martin Přibíl

Zleva: J. Šikula, J. Pučan, P. Bukal a M. Ondráček

Projednáání výsledků kontroly radiační ochrany za rok 2016 na DIAMO, s. p.

Jak mnozí z čtenářů zaznamenali, rok 2016 byl v radiační ochraně rokem zásadních legislativních změn. V červenci roku 2016 byl vydán nový atomový zákon pod číslem 263/2016 Sb. a vešel v platnost od 1. 1. 2017 spolu s řadou nových prováděcích právních předpisů. Z nich nejdůležitější v oblasti radiační ochrany lze jmenovat vyhlášku č. 422/2016 Sb., o radiační ochraně a zabezpečení radionuklidového zdroje, vyhlášku č. 408/2016 Sb., o požadavcích na systém řízení, a vyhlášku č. 360/2016 Sb., o monitorování radiační situace. Nová legislativa přinese s. p. DIAMO řadu změn jak v oblasti monitorování radiační situace, tak především v systému řízení. Nyní se nacházíme v přechodném období, které nabízí všem subjektům v rámci expozičních situací své právní poměry nové legislativě včas přizpůsobit. Monitorování v roce 2016 probíhalo v souladu s dosud platným a schváleným programem monitorování. Stejně tak tomu bude ještě v roce 2017, v jehož závěru by měl mít státní podnik připraven nový program, jehož součástí již bude národní program monitorování.

Ve dnech 20.–21. dubna 2017 proběhlo na ředitelství státního podniku DIAMO ve Stráži pod Ralskem závěrečné projednání výsledků kontroly plnění programů monitorování. Předmětem kontroly byl přehled, vyhodnocení a rozbor výsledků monitorování veličin důležitých z hlediska radiační ochrany na jednotlivých o. z. za rok 2016.

Ze strany SÚJB se jednání zúčastnili vedoucí regionálního centra SÚJB Kamenná Ing. Miroslav Jurda (jako vedoucí kontrolního týmu) a inspektoři radiační ochrany Ing. Jana Šeflová, Ing. Miloslav Němec

minované území využívá pro pastvu, je roční efektivní dávka pro člověka, který by zkonsumoval kontaminované maso i mléko pasoucího se skotu, zanedbatelná.

Osobní monitorování radiačních pracovníků kategorie A je v o. z. TÚU prováděno za pomoci osobních dozimetrů. K určení osobních dávek se používá osobní dozimetr OSLD (slouží k určení efektivní dávky ze zevního ozáření zářením gama) a dozimetr OD ALGADE (slouží k určení úvazku efektivní dávky z inhalace produktů přeměny radonu a úvazku efektivní dávky z inhalace dlouhodobých radionuklidů uran–radiové řady emitujících záření alfa). Vyhodnocování výsledků osobního monitorování a předávání výsledků do CRPO je v o. z. TÚU smluvně zajištěno se SÚJCHBO, v. v. i. Osobní dozimetry jsou vyhodnocovány v měsíčních intervalech. Výsledky osobního monitorování jsou měsíčně předávány příslušným vedoucím zaměstnancům. Pro radiační pracovníky kategorie B se efektivní dávka stanoví v souladu s legislativou odhadem na základě doby strávené na pracovišti a průměrného ozáření na pracovišti. Pro radiační pracovníky kategorie B, krátkodobě pracující v kontrolovaném pásmu nebo trvale pracující ve sledovaném pásmu, se odhad efektivní dávky provádí čtvrtletně, pro ostatní se provádí jednou ročně.

Radiační pracovníci kategorie B pracující s uzavřenými zářiči (vybraní zaměstnanci střediska monitorování a karotáže) jsou vybaveni osobním dozimetrem OSLD (slouží k určení efektivní dávky ze zevního ozáření zářením gama) a neutronovým dozimetrem Neutrak 144-J (slouží k určení efektivní dávky ze zevního ozáření neutronovým zářením). Osobní dozimetry jsou vyhodnocovány v měsíčních intervalech. Odhad efektivní dávky je stanoven jako součet dávek z obou dozimetrů. Vyhodnocování osobních dozimetrů OSLD a Neutrak 144-J je smluvně zajištěno s VF, a. s.,

Černá Hora, výsledky jsou zaslány na o. z. TÚU.

Hodnoty vybraných efektivních dávek pracovníků kategorie A a B o. z. TÚU v roce 2016 jsou uvedeny v následujících tabulkách.

Tabulka 1 – Maximální a kolektivní efektivní dávka radiačních pracovníků kategorie A za pětileté období

Pracoviště	Období	Pětiletá efektivní dávka [mSv]	
		maximální	kolektivní
Povrch	2012 - 2016	11,02	237,08
	2011 - 2015	11,22	265,09
	2010 - 2014	11,75	293,39
	2009 - 2013	12,11	318,31
	2008 - 2012	12,94	359,30

• Pětiletý limit: 100 mSv.

Z tabulky 1 je zřejmé, že maximální a kolektivní dávka radiačních pracovníků kategorie A v pětiletém období postupně klesá.

Tabulka 2 – Pracovníci kategorie B: Průměrná, maximální a kolektivní efektivní dávka

Pracoviště	Rok	Počet radiačních pracovníků	Roční efektivní dávka [mSv]		
			průměrná	maximální	kolektivní
Povrch	2016	546	0,27	2,75	147,62
	2015	549	0,27	2,25	149,10
	2014	556	0,27	2,75	150,86
	2013	548	0,27	3,00	149,23
	2012	541	0,27	3,00	145,84

Tabulka 2 dokládá, že v roce 2016 nedošlo u radiačních pracovníků kategorie B k výraznější změně v roční efektivní dávce. Průměrná roční efektivní dávka je na stejné úrovni od roku 2012.

V rámci monitorování pracovišť a veličin monitorovaných na výpustech a v okolí o. z. TÚU referenční vyšetřovací ani zásahová úroveň nebyla překročena. Radiační ochrana v okolí o. z. TÚU je tedy optimalizována. Z tabulky 3 je zřejmé, že ve všech dotčených obcích jsou efektivní dávky pro jednotlivce z obyvatelstva dlouhodobě na stejné úrovni.

Tabulka 3 – Vývoj celkové efektivní dávky jednotlivce z obyvatelstva v obcích v okolí o. z. TÚU

Obec/Rok	E [μSv-rok ⁻¹]				
	2012	2013	2014	2015	2016
Stráž p. R.	53	79	123	115	101
Stráž p. R. - OK	69	100	139	126	113
Útěchovice	29	62	86	55	66
Břevniště	31	56	79	66	86
Hamr n. J.	53	52	107	80	96
Dubnice	17	45	67	63	77
Noviny	28	55	80	61	65

SUL, o. z., Příbram

O průběhu a výsledcích monitorování veličin a parametrů důležitých z hlediska radiační ochrany referovali Ing. Radek Bican

Zleva: Ing. Tomáš Rychtařík, Ing. Antonín Maršálek a Ing. Pavel Vostarek při projednávání výsledků kontroly

a Mgr. Martin Čermák. Program monitorování osobního, pracovního prostředí a okolí v roce 2016 byl naplněn. Odštěpný závod Správa uranových ložisek Příbram provádí rozsáhlou činnost na území České republiky a soustřeďuje se především na čištění důlních vod.

Výsledky osobního monitorování pracovníků kategorie B shrnuje následující tabulka 4.

Tabulka 4 – Pracovníci kategorie B: Průměrná, maximální a kolektivní efektivní dávka

Pracoviště	Rok	Počet radiačních pracovníků	Roční efektivní dávka [mSv]		
			průměrná	maximální	kolektivní
Povrch	2016	80	2,30	3,24	184,70
	2015	78	2,35	3,42	183,07
	2014	87	2,50	3,60	217,43
	2013	73	2,82	3,86	206,03
	2012	73	3,06	4,18	223,33

Průměrná a maximální dávka v roce 2016 klesla, navýšení kolektivní dávky je dáno vyšším počtem pracovníků. K efektivní dávce nejvíce přispívá úvazek efektivní dávky z inhalace dlouhodobých radionuklidů uran–radiové řady emitujících záření alfa, tvořící tradičně podstatnou část efektivní dávky.

V rámci monitorování pracoviště došlo k překročení zásahové úrovně objemové aktivity radonu (OAR) na ČDV Příbram II. Překročení bylo ojedinělou událostí a situace byla vyřešena utěsněním netěsností u vstupu důlní vody do nádrže. Několik překročení vyšetřovací úrovně bylo řešeno v souladu s platným programem monitorování. Přijatá opatření vedla vždy ke snížení hodnot měřených veličin pod vyšetřovací úroveň (VÚ).

Program monitorování výpustí do povrchových vod a do ovzduší byl naplněn v plném rozsahu. Plánovaný počet měření v rámci monitorování výpustí byl dodržen, nebyly překročeny vyšetřovací úrovně u sledovaného ukazatele OAR na ohlubení, bilanční limit (BL) pro výpust' v oblasti Mydlovary nebyl překročen. Na Zadním Chodově probíhá dosud pokusné vypouštění důlních vod bez čištění. Kumulace radionuklidů v sedimentech meliorační strouhy je převážně závislá na množství srážek a neovlivňuje dosud sedimenty v Hamerském potoce. Situace na této lokalitě je pečlivě monitorována nad rámec stanoveného programu (koncentrace radionuklidů ve vodě i v sedimentech). Probíhá zde také experiment Masarykovy University se zadržováním Ra–226 v tělese mokřadu, kudy je odváděna cca 1/4 důlních vod, k vyzkoušení dočist'ovacích možností mokřadu, jako alternativního způsobu čištění.

Výsledek monitorování okolí v oblasti Příbram je shrnut v tabulce 5. Nejvýznamnější podíl na E má stále úvazek efektivní dávky z inhalace produktů přeměny radonu a úvazek efektivní dávky ze zevního ozáření zářením gama. I nadále přetrvávají lehce zvýšené hodnoty efektivních dávek pro skupinu obyvatel, hodnocených podle výsledků měření na bodě Brod B – 3 a Brod B – 2. V rámci optimalizace radiační ochrany byla v Brodu č. p. 6 ve 2. čtvrtletí roku 2016 instalována speciální monitorovací stanice Ramonis, kterou se podařilo v obci umístit díky vstřícnosti občanů. Hlavními výstupy měření jsou koncentrace radonu, produktů přeměny radonu, dávkový příkon a meteorologické parametry, které umožní posoudit zdravotní dopady blízkého odvalu š. č. 15. V zimní sezóně proběhlo na základě zájmu občanů v obcích Brod, Lešetice a Konětopy bezplatné měření koncentrací radonu v obydlích ve spolupráci DIAMO, s. p., a SÚJCHBO, v. v. i. V případě zjištěného překročení v roce 2016 platné směrné hodnoty bylo v několika domech zahájeno roční měření pro zpřesnění zjištění koncentrace radonu. Situace v obcích je nadále pečlivě sledována.

Tabulka 5 – Vývoj celkové efektivní dávky jednotlivce z obyvatelstva v obcích v okolí o. z. – oblast Příbram

Obec	E [μSv-rok ⁻¹]				
	2012	2013	2014	2015	2016
Brod B - 2	299	296	273	259	345
Brod B - 3	638	886	616	560	555
Brod B - 4	-	-	-	-	492
Dubeneč	286	275	286	274	249
Kamenná	321	275	240	246	205
Příbram - Sádky	288	248	220	338	194
Lešetice	198	208	207	208	224
Háje	155	154	145	152	117
Bytíz	252	248	230	175	188

Výsledek monitorování okolí v oblasti Mydlovary je shrnut v tabulce 6. Také v oblastech Západní Čechy, Okrouhlá Radouň a Horní Slavkov

Projednání výsledků kontroly radiační ochrany za rok 2016 na DIAMO, s. p.

DOKONČENÍ ZE STR. 3

jsou roční efektivní dávky pro kritickou skupinu obyvatel zanedbatelné, pohybují se v hodnotách jednotek nebo prvních desítek μSv .

Tabulka 6 – Vývoj celkové efektivní dávky jednotlivce z obyvatelstva v obcích v okolí o. z. SUL

Obec/Rok	E [$\mu\text{Sv}\cdot\text{rok}^{-1}$]				
	2012	2013	2014	2015	2016
Mydlovary	46	64	42	57	78
Olešník	12	21	27	42	63
Zbudov	31	47	21	29	36
Zahájí	24	24	28	45	44
Nákří	34	29	41	41	19
Dívčice	24	20	36	29	24

Závěrem lze říci, že program monitorování byl naplněn a radiační ochrana v o. z. SUL je optimalizována.

GEAM, o. z., Dolní Rožinka

Výsledky monitorování prezentoval Ing. Jiří Jež. V průběhu roku 2016 pracovalo v kontrolovaných pásmech odštěpného závodu GEAM celkem 494 radiačních pracovníků kategorie A. Tento počet je o 63 zaměstnanců nižší než v období minulém. Snižování počtu pracovníků souviselo s postupným útlumem těžby. Soustavná práce regulační komise vedla ke sledování dávek pracovníků s cílem, aby nedošlo k překročení limitů pro radiační pracovníky. Osobní monitorování bylo realizováno především osobními dozimetry OD ALGA-DE. Vyhodnocování osobních dozimetrů ALGADE bylo smluvně zajišťováno v SÚJCHBO, v. v. i. Na některých pracovištích o. z. se používalo pro osobní monitorování efektivních dávek ze zevního ozáření zařízením gama osobních dozimetrů OSL (Opticky Stimulovaná Luminescence). Pravidelně měsíčně byly vyhodnocovány efektivní dávky z jednotlivých složek ionizujícího záření a celková efektivní dávka u jednotlivých pracovníků.

Přehled údajů o počtech pracovníků kategorie A o. z. GEAM a o úrovni jejich ozáření (průměrné, maximální a kolektivní roční efektivní dávky v posledních pěti letech) je uveden v následující tabulce 7. Jak je zřejmé z této tabulky, hodnoty ročních efektivních dávek u pracovníků v podzemí i na povrchu vykazují trvale klesající tendenci (platí pro radiační pracovníky kategorie A i B). V ozáření pracovníků dominují úvahy efektivní dávky z inhalace dlouhodobých radionuklidů uran–radiové řady emitujících záření alfa (viz tab. 8).

Tabulka 7 – Pracovníci kategorie A: Průměrná, maximální a kolektivní efektivní dávka

Pracoviště	Rok	Počet radiačních pracovníků	Roční efektivní dávka [mSv]		
			průměrná	maximální	kolektivní
Podzemí	2016	343	6,07	25,77	2 083
	2015	400	6,13	24,30	2 450
	2014	430	6,46	24,39	2 776
	2013	459	7,94	35,64	3 645
	2012	458	7,74	26,89	3 544
Povrch	2016	151	2,18	8,07	329
	2015	157	2,43	7,41	382
	2014	148	2,55	8,52	377
	2013	153	2,53	8,91	388
	2012	154	2,56	10,96	395

Tabulka 8 – Pracovníci kategorie A: Podíl jednotlivých složek na celkové efektivní dávce za rok

Pracoviště	Rok	Roční efektivní dávka [mSv]		
		úvazek efektivní dávky z příjmu dl. & [%]	úvazek efektivní dávky z příjmu p. p. ^{222}Rn [%]	efektivní dávka ze zevního ozáření [%]
Podzemí	2016	59	21	20
	2015	54	25	21
	2014	50	29	21
	2013	51	28	21
	2012	53	27	20
Povrch	2016	51	21	28
	2015	54	20	26
	2014	54	21	25
	2013	56	19	25
	2012	50	23	27

Na pracovištích odštěpného závodu pracovalo v roce 2016 celkem 234 radiačních pracovníků kategorie B. Tento počet je o 27 zaměstnanců nižší než v minulém roce. Přehled údajů o počtech pracovníků kategorie B o. z. GEAM a o úrovni jejich ozáření (průměrné, maximální a kolektivní roční efektivní dávky v posledních pěti letech) je uveden v následující tabulce 9.

Tabulka 9 – Pracovníci kategorie B: Průměrná, maximální a kolektivní efektivní dávka

Pracoviště	Rok	Počet radiačních pracovníků	Roční efektivní dávka [mSv]		
			průměrná	maximální	kolektivní
Povrch	2016	234	2,6	4,5	605
	2015	261	2,4	4,0	630
	2014	236	2,5	3,9	595
	2013	257	2,5	3,7	642
	2012	265	2,4	4,0	647

Podpis závěrečného protokolu, Ing. Miroslav Jurda, Ing. Antonín Maršálek, Ing. Miloslav Němec

Na výpustích vod o. z. GEAM Dolní Rožinka nedošlo v roce 2016 k žádnému překročení zásahové úrovně ani vyšetřovací úrovně, na výpustích do ovzduší došlo pouze k jednomu překročení vyšetřovací úrovně na výduchu sušárny uranového koncentrátu. Sušárna byla kompletně vyčištěna a situace byla normalizována. Na monitorovacích profilech vod a dnových sedimentů nebyly rovněž překročeny vyšetřovací úrovně.

Dopad provozu jednotlivých pracovišť na životní prostředí je hodnocen stanovením efektivní dávky pro obyvatelstvo v dotčených obcích na základě výsledků monitorování okolí. V tabulce 10 jsou uvedeny efektivní dávky jednotlivců z obyvatelstva v obcích v okolí ložiska Rožná za pětileté období.

Je možné konstatovat, že úroveň ozáření obyvatelstva v okolních obcích se dlouhodobě mění jen nevýznamně a pohybuje se v řádu desítek nebo prvních stovek μSv . Vyšší hodnoty v obcích Rožná a Dvořiště jsou způsobeny radonem a produkty jeho přeměny. Je to důsledkem několika významných zdrojů radonu v okolí těchto obcí. Jedná se o odkaliště a rudné depo na závodě Chemická úprava, odval jámy R 1 a blízkou výstřel dluhí vody, která je rovněž zdrojem radonu. Obec Rožná je navíc ovlivněna větráním podzemí závodu Rožná I. Na základě výsledku výpočtu přínosu opatření ke snížení ozáření v obcích vyplynulo, že rozumně dosažitelná úroveň radiační ochrany byla dostatečně prokázána.

Tabulka 10 – Vývoj celkové efektivní dávky jednotlivce z obyvatelstva v obcích v okolí ložiska Rožná

Obec/Rok	E _{celk} [$\mu\text{Sv}\cdot\text{rok}^{-1}$]				
	2012	2013	2014	2015	2016
Rodkov	33	44	18	30	36
Zlatkov	38	34	29	29	40
Dvořiště	166	189	158	159	218
Rožná	213	171	215	222	248
Dol. Rožinka	85	76	101	100	87
Milašín	-	93	63	57	87

Na důlním závodě Rožná I pokračovaly v roce 2016 práce na dokončení Podzemního výzkumného pracoviště Bukov a pokračovala ražba Odvodňovací štoly R 3, která řeší odvodnění ložiska Rožná po ukončení těžby uranové rudy a zatopení dolu. Probíhala ražba důlní části, která navazuje na povrchovou stavbu; do konce roku bylo vyraženo 923 metrů překopu, 28 metrů technické rozrážky a 24 metrů větracího komína.

V průběhu roku byl dozimetricky zajišťován monitoring pracovišť a monitoring osob u řady akcí v rámci „Ohlášení činnosti“ tj. přechodných pracovišť. V roce 2016 bylo podáno celkem 81 ohlášení činnosti. Jednalo se o krátkodobé i dlouhodobé práce na mnoha opravách a rekonstrukcích zařízení, případně i na některých stavbách.

Závěrem lze říci, že všechna plánovaná měření byla v rámci programu monitorování splněna a optimalizace (rozumně dosažitelná úroveň) radiační ochrany na pracovištích o. z. GEAM i v okolí pracovišť a v okolních obcích byla prokázána.

ODRA, o. z., Ostrava-Vítkovice

O. z. ODRA monitoruje dvě vodní jámy – vodní jámu Jeremenko (směsné důlní vody ostravské dílčí pánve jsou prostřednictvím čerpacích systémů vodní jámy transportovány na povrch a následně vypouštěny do vodoteče) a vodní jámu Žofie (souhrn přítoků vod do podzemních prostor v petřvaldské dílčí pánvi je agregáty vodní jámy čerpán na povrch). Důlní profil jámy Jeremenko monitoruje kvalitu důlních vod čerpaných ze zatopených důlních prostor celé ostravské dílčí pánve, v případě vodní jámy Žofie profil monitoruje kvalitu důlních vod čerpaných ze zatopených důlních prostor bývalého Dolu Julius Fučík.

Důlní vody z vodní jámy Jeremenko jsou z hlediska obsahu radionuklidů stále bezproblémové. Koncentrace se pohybují na úrovni meze citlivosti používané analytické metody, respektive pod touto mezí. Naproti tomu hodnoty objemové aktivity Ra–226 v důlních vodách vypouštěných z vodní jámy Žofie jsou dlouhodobě zvýšené a usazování radia v říčních sedimentech je neustále pečlivě monitorováno.

Výsledky monitorování, provedeného v rámci monitorovacího plánu na o. z. ODRA, přednesl Dr. Ing. Petr Jelínek. Na závěr své prezentace seznámil přítomné s plánovaným projektem komplexního vyhodnocení dnových sedimentů Orlovské stružky, a to pod i nad soutokem s Petřvaldskou stružkou. V rámci projektu bude hodnocena vazba Ra–226 na dílčí součásti sedimentů a sledováno celkové chování forem Ra během jeho transportu říčním korytem. Výsledky projektu by měly podat komplexní informaci o chování Ra v důlních vodách, kterou bude možné aplikovat na jiné případy výpustí důlních vod. Dr. Jelínek prezentoval graficky výsledek studia chování Ra v důlní vodě jámy Žofie: ve vodách s vysokými obsahy chloridů jsou izotopy Ra poměrně mobilní. Podmínkou je však současný nedostatek sulfátů. Ve vodách s obsahem sulfátů dochází k interakci s Ba za vzniku barytu s obsahem izomorfního Ra, tzv. radiobaryt.

V rámci vypouštění důlních vod do povrchové vodoteče nebylo zaznamenáno žádné překročení hodnoty VÚ (vyšetřovací úroveň) ani ZÚ (zásahová úroveň). Průkaz optimalizace RO v okolí výpustí důlních vod z vodní jámy Žofie prokázal, že roční efektivní dávka nepřekročila v roce 2016 hodnotu optimalizační meze u příslušné kritické skupiny obyvatel, tj. 50 μSv (§ 17 odst. 4 vyhl. SÚJB č. 307/2002 Sb.). Požadavky programu monitorování byly v roce 2016 také na tomto o. z. splněny v plném rozsahu.

Stalo se dobrou tradicí, že problematice radiační ochrany věnuje s. p. DIAMO trvale patřičnou pozornost. Program monitorování radiační situace na jednotlivých o. z. je naplňován a často překračován.

Souhrnné zprávy za jednotlivé o. z., obsahující detaily monitorování, budou k dispozici veřejnosti na stránkách DIAMO, s. p., od konce května 2017.

RNDr. Lenka Thinová, Ph.D.
dohlízející osoba pro soustavný dohled nad radiační ochranou v DIAMO, s. p.

Vyšlo první číslo nového ročníku odborného hornického časopisu Uhlí Rudy Geologický průzkum vydávaného Zaměstnavatelským svazem důlního a naftového průmyslu. Prvními letošními příspěvky jsou Úvodní slovo předsedy představenstva ZSDNP Ing. Zdeňka Osnera, CSc., a Slovo předsedy představenstva a generálního ředitele Severočeských dolů Ing. Iva Pěgřímka, Ph.D. Z dalšího obsahu: Ing. Dušan Havel, MBA, Ing. Bc. Bohuslav Machek, Ph.D.: Jak zajistit bezpečnou práci externích zaměstnanců v lomu; Mgr. Lucie Ruppenthalová, Ph.D., Ing. Jiří Pavlovský, Ph.D.: Charakterizace produktů po spalování paliv a jejich potenciální aplikace v procesu odstraňování polutantů z vodního prostředí; Ing. Radovan Kukutsch, Ph.D., Ing. Petr Waclawik, Ph.D.: Organizace báňské záchranné služby v australských černouhelných dolech; Ing. Jaroslav Jiskra, Ph.D.: Kalciumsulfát a anhydrid, hlubinná a lomová těžba v Hüttenheimu v SRN; Ing. Jaroslav Jiskra, Ph.D.: Malý břidličný důl Lotharheil u Geroldgrünü v SRN rodiny Teichmannových; Dr. Ing. Petr Jelínek: Termicky aktivní odval Heřmanice – 2. etapa sanace; prof. Ing. Ivo Černý, CSc.: Historie Vysoké školy báňské – po jejím přeložení do Ostravy – v letech 1945 až 1965 – 2. část. O aktuálním dění již tradičně informují rubriky Z našich revírů, Hornictví ve světě a Z činnosti ZSDNP.

ODBORY

ZDE UVEDENÉ MATERIÁLY
VYJADŘUJÍ NÁZORY ODBORÁŘŮ
A NEMUSEJÍ SE SHODOVAT
S NÁZORY REDAKCE

Putovní pohár ředitele o. z. TÚU v bowlingu

Letošní devátý ročník bowlingové soutěže se odehrál ve dnech 28. 3. a 30. 3. v Liberci. Po pravdě nepamatuji, že by některý z předešlých ročníků provázelo tolik komplikací. Po vyhlášení termínů na letošní turnaj se ze stálých účastníků nepřihlásila družstva SVRT, Divočáků a Elektro Team. Poprvé se přihlásila tři čistě ženská družstva a nové družstvo ze SLKR pod názvem Vysoký Průtoky. Mnoho týmů hledalo náhradníky do svých již zaběhnutých sestav. Tři dny před zahájením se nakonec i družstvo SVRT přihlásilo. První hrací den (volno A/B směny) se obsadilo všech deset drah celkem bez problémů. Na den druhý se nakonec přihlásilo osm družstev a zbývající dvě dráhy jsem nabídl zaměstnancům k hraní mimo soutěž a podařilo se je obsadit.

Tvrdošíjně jsem trval na tom, aby nám bylo umožněno hrát turnaj od 15.00 do 17.30 hodin. Ve všední dny je otevírací doba v místním Buddy Baru, kde se hrálo, od 16.00 hodin. V úterý nás pustili dovnitř v 15.15 a ve čtvrtek v 15.08. Než se čtyřicet účastníků přezuje a usadí, je 20 min pryč.

V úterý to celkem šlo, pouze na dráze č. 3 od druhé hry začala technika chybovat a nestavěla všechny kuželky. Místo deseti bylo postaveno pouze devět. Jed-

nou chyběla kuželka na kraji, jindy uprostřed. Ale i přes protesty se dohrálo. Nejlepší výsledek prvního hracího dne v podání obhájců loňského vítězství, Beranů (C702), není jarku žádný zážrak – 2210 b.

Ve čtvrtek 30. 3. to bylo na ručník! Dráha číslo 3 dohrála po prvním kole. Nováčky v turnaji, Vysoký Průtoky, jsem přesunul na dráhu č. 10. Tam jsem požádal hráče hrající mimo soutěž o přesunutí na dráhu č. 9 (rovněž mimo-soutěžní). Před koncem druhého kola začala trucovat dráha č. 5 a nestavěla všechny kuželky. Na pětce hrající družstvo STS Alfa to velice rozladilo. Měl jsem v úmyslu ukončit nesoutěžní hraní úplně a přesunout STS na dráhu devět. Tam se ovšem začala objevovat úplně stejná chyba na zařízení. Za pár dalších minut se na drahách č. 9 a 10 porouchal podavač koulí a bylo vymalováno! Už se muselo čekat, až někdo dohraje. Jako první se uvolnila osmá dráha a Vysoké Průtoky se znovu přesunují. Dohráno má Tullamore Dew z MTZ. Družstvo STS Alfa se už nechce přesunout a znechuceně dohrává na stále chybně stavě- jící dráze č. 5.

Do hororového zážitku se přidala místní tiskárna, která přestala tisknout výsledky dohrávajících družstev. To už mi

jde infarkt naproti! Průtoky dohrají se ztrátou 1 h 20 min na první odehrané družstvo. Na to, že se dvakrát museli přesunout a čekat, až někdo dohraje, podali skvělý výkon. Domů dorážím před 20. hodinou a začínám přebírat fotky z dnešního šíleného dne. No, taky nic moc.

Bez blesku v pološeru. Světla nad hracími stoly jsou jak jinak než rozbitá, už asi čtyři roky. Při kompletaci tabulky výsledků jsem překvapen. Poprvé se v historii turnaje podařilo obhájit první místo, i když s žádným oslnivým výsledkem. V soutěži jednotlivců bychom s výsledky na DIAMO CUPu v Příbrami taky nikoho nevydělali. No, třeba to zrovna bude padat, že?

Výsledky 9. ročníku Putovního poháru ředitele o. z. TÚU jsou následující:

Soutěž družstev

1. místo – Berani (C702) – Karel Vaner, Jiří Zeman, Jan Toman, David Žila (2210 b.)
2. místo – Vysoký průtoky (C706) – Martin Kovalev, Pavel Slejška, Stanislav Stránský, Miloš Soška (2134 b.)
3. místo – ToToPeRo (C703) – Tomáš Svíčka, Tomáš Janeček, Petr Kettler, Robert Rajchl (2129 b.)

Nejlepší smíšené družstvo

- Laborky (C809) – Ing. Hana Šedivá, Karla Žilová, Miroslav Peša, Ing. Ladislav Gombos (2019 b.)

Ženské družstvo Kyselin si turnaj užívalo - radost ze strike v podání Dany Klečkové

Ing. Hanka Šedivá dopomohla družstvu Laborky na první místo smíšených družstev

Nejlepší ženské družstvo

- (C046) – Ing. Anna Vacková, Monika Šindelářová, Monika Puldová, Lucie Šafránková (1867 b.)

Soutěž jednotlivců – ženy

1. místo – Monika Šindelářová (554 b.)
2. místo – Ing. Hana Šedivá (536 b.)
3. místo – Lucie Šafránková (475 b.)

Soutěž jednotlivců – muži

1. místo – Lukáš Potměšil (648 b.)
2. místo – Jan Toman (628 b.)
3. místo – Martin Kovalev (628 b.)

Vysoké průtoky. Zleva Martin Kovalev, Pavel Slejška, Stanislav Stránský, Miloš Soška

Z vyprávění pamětníků...

Zásada „Přísně důvěrné“

Ing. Vladimír Valenta se narodil v roce 1935 a pochází citově z Prahy, kde strávil studia od první obecné až po promoci. Nemá v lásce cizí slova, jako je např. „kontradikce“, která často probíhala v době těžby radioaktivních prvků. Pracovní kariéru „horního písaře“ zakončil jako „odborový boss“. Počátkem 2. čtvrtletí 1993 se změnil jeho produktivní věk v důchodový a byla mu učiněna nabídka stát se spoluautorem „Závěrečné zprávy uranového ložiska Příbram“ (ZZ), a to vypracováním její „části IX - Personální a sociální činnost“ (ZZ IX), která byla celá vydána v roce 1996. (Postupně odtajňované informace byly v části ZZ IX použity. Na nově zveřejněné skutečnosti bylo reagováno ve vlastivědném sborníku Podbrdsko v ročnících 1997–2000). Také proto je větší část jeho vzpomínek věnována zaměstnancům a konkrétním kolegům.

O výjimečnosti příbramského uranového ložiska nevěděli občané Příbrami, ale ani faráři zaměstnanci. Jeho světový význam z geologického hlediska vyzdvihuje v ZZ I Ing. Škvor i Šurán s Veselým v měsíčníku Uhlí–Rudy–Geologický průzkum č. 11/1997. Z veřejně vydávané uranové tematiky největší pozornost v roce 1993 získala kniha K. Kaplana a V. Pacla „Tajný prostor Jáchymov“ a v roce 1999 Tomkův „Čsl. uran 1945–1989“, sešit 1 – Úřad dokumentace a vyšetřování.

V průběhu existence ložiska byl neustále řešen nedostatek pracovních sil. Je třeba si uvědomit, že to byla doba po vyhoštění 3 milionů osob německé národnosti, s výjimkou horníků v Podkrusnohoří. Postupně byla u nás zavedena dobrovolná práce. Tu na Příbramsku vykonávali tzv. „nekmenoví zaměstnanci“ z řad nejen politických vězňů, ale i „Vyšehradských jezdců“, v polovině 50. let veřejnosti dobře známé pražské zlaté omladiny. Důvody jejich odsouzení a přidělení na těžbu uranu nebyly známy. „Nekmenoví zaměstnanci“ byli na šachtě evidováni číslem přidělené fířací známky a jménem. Počty civilních zaměstnanců byly vykazovány v evidenčních stavech, tzn. se všemi druhy absence. Znamenalo to, že ve vězeňských táborech bylo zapotřebí na uzavřenou

Ing. Vladimír Valenta

smlouvu „10 000 osob denně v práci“ udržovat počet 13 000 osob. Kapacita příbramského vězeňství činila v 50. letech celkem 3500 osob při existenci tábora Vojna (1946–1960), kde do roku 1948 byli němečtí váleční zajatci, v letech 1948–1950 Tábor nucených prací a od roku 1951 Nápravně-výchovný tábor, a Bytíz (postaven 1953 a doposud v provozu). Začátkem roku 1960 byla vyhlášena amnestie, která se týkala většiny politických vězňů, a současně útlum ložiska Jáchymov.

Problematika dobrovolné pracovní síly byla zajišťována organizovaným a volným nábojem. Pro organizovaný nábor bylo např. v druhé polovině padesátých let vyžadováno podnikem pro mladé zaměstnance uvolnění z vojenské služby. V sedmdesátých letech to bylo rozhodnutí brance při odvodu, popř. vojína po prvním ročníku vojenské služby, následně pracovat v uranovém průmyslu. V tomto období byla učiněna výjimka z nedávno přijatých odsravných opatření, při zaručeném finančním zvýhodnění, prodloužit pobyt v radioaktivním prostředí o 1 až 3 roky. V kronice Příbramě z roku 1946 je popsán nábor pracovníků z Rudných a tuhových dolů Příbram (RTD Příbram) do Jáchymova. Zatímco po patnácti letech bylo zaznamenáno direktivní snížení stavu pracovníků, snad z titulu útlumu, ale ve prospěch Severočeského hnědouhelného revíru.

Průmyslová těžba uranu v Příbrami byla zahájena v roce 1949. Počáteční deseti – patnáctileté období bylo charakterizováno výlučně sovětským stylem řízení. V archivu Ministerstva vnitra založené zpravodajské hlášení štábního kapitána L. Součka umožňuje pochopit jejich způsob jednání: „Společným znakem všech (ruských pracovníků) jest, že se u nás musí řídit platnými zákony, zvláště pak nařízeními hornopolejními a předpisy revírního báňského úřadu, a že každý závodní dolu jest odpověden nejen za bezpečnost Čechů, nýbrž i Rusů, Němců, a dokonce i válečných zajatců. Rovněž dobře nechápou, že je nutno respektovat dekret presidenta o závodních a podnikových radách a že při řešení různých otázek, jako např. přijímání a propouštění dělníků a úředníků, stanovení mezd a platů, nových úkolů, určování práce v neděli a ve svátek atd., nutno vždy spolupracovat s podnikovou radou. Často to dá hodně práce je o tomto stavu přesvědčiti a někdy to vypadá, jako by se naši orgányové zásadně stavěli proti jejich návrhům, ač ve skutečnosti jest zde snaha přizpůsobit jejich požadavky našim zákonům a nařízením. Jejich nedůvěra při takových diferujících jednáních je přímo hmatatelná. Mám dojem, že toto nepochopení vyvěrá z jiných zvyklostí v SSSR.“

V roce 1947 byl proveden průzkum příbramského rudného pole skupinou A. I. Zubova. Celkový počet jejich pracovníků nebyl nalezen. O rok později to byla skupina A. G. Štěpanova, pod označením K–2, jejíž zaměstnanci byli vedeni v rámci podniku RTD Příbram. Tato skupina byla rozdělena, část se věnovala původnímu poslání – průzkumné geologické činnosti, zatímco druhá část přešla do zakladatelské části průmyslové těžby uranu v Příbrami. Informace o počtu jejich členů nebyla nalezena, ale je známo, že osvědčení baňaři z RD,

Ing. P. Polák a Ing. V. Liška, se stali v letech 1949–1954 prvními inspektory na Báňském inspektorátu č. VII (BI VII) Příbram, podobně jako předáci rychlorážeb M. Kadlček a E. Majer.

Ředitelem JD Jáchymov se v roce 1952 stal Ing. A. Schindler. K. Valta jej už ve své knize z roku 1936 uvádí jako zástupce vedoucího Stavebního a strojírenského odboru se 154 zaměstnanci Rudných dolů Příbram. V srpnu 1948 byl jmenován závodním na Bratrství v Jáchymově. On byl pokračovatelem hornické tradice Příbrami, spojoval utlumené stříbro a olovo se začínajícím uranem. V rezortu uranu měl bezkonkurenční postavení pro značný věkový rozdíl od ostatních techniků. Mezi mladými umístěnkáři byl s oblibou nazýván „dědkem“, umožňoval jim rychlé odborné uplatnění.

Pokud se jedná o postavení dělnických profesí, lze konstatovat, že osvědčenými hlavními předáky pracovních kolektivů byli převážně bývalí živnostníci. Výjimku tvořili odboroví, případně straničtí, funkcionáři. Druhá polovina padesátých let souvisela s rychlou obměnou, převážně v rozsahu měsíců, českých vedoucích na 2. stupni řízení. V dalších desetiletích byla případná obměna již v rozsahu roků.

Přelomový rok pro příbramské uranové ložisko byl rok 1960, kdy Jáchymov v útlumu přesídlil do Příbramě. Ústřední správa se stěhovala do nově postavené budovy, která měla sloužit příbramskému podniku. Z utlumeného jáchymovského ložiska byli přemísťováni v průběhu času provozní technici s manuálními pracovníky. „Ti byli v Příbrami velmi platnou posilou“, jak otiskl občasník DIAMO č. 5/1997. Byla to další „naplavenina v královském horním městě“. Bylo vydáno nařízení o rozdělení příbramského podniku na 2 důlní podniky, JD 9. květen a JD Bytíz, a JD Závod pomocného provozu. Jáchymováci byli umístěni na JD Bytíz a do čela byl postaven tehdy 28letý Ing. V. Mahr. Ke konci roku 1961 byl z čela JD 9. květen odvolán ředitel Ing. Dřevo. K opětovnému sloučení všech 3 organizací došlo v roce 1965 pod bytízským vedením.

Musím přiznat, že mé nejstarší vzpomínky na příbramské uranové ložisko jsou z vagónu ČSD 3. třídy. Při vysokoškolském studiu, 1953–1958, jsem jezdil vlakem z Prahy přes Příbram za rodiči do jižních Čech. Za nádražím bylo možné pozorovat výstavbu sídliště mezi Březovými Horami a cihelnou, v další jízdě, především v zimním období, kdy se brzy stmívá, osvěcené komplexy šachet č. 4, 5, 6. Dosud nebyla zveřejněna jediná noční fotografie těchto monster s dvojitým třimetrovým oplocením, uhrabanou cestičkou mezi nimi a strážními věžemi.

V roce 1956 jsem si vyjednal předdiplomní praxi na BI–VII, která byla vykonána již v budově původního sirotčince v Jiráskových sadech, dnes budova VZP. Domnívám se, že jsem snad jediný vysokoškolák denního studia, který diplomovou práci s názvem „Vývoj produktivity práce a mezd u JD Příbram“ zde vypracoval. O tuto práci projevoval zájem sám ředitel Ing. J. Dřevo, který byl absolutněm Vysoké školy politických a hospodářských věd v Praze. Byla to před-

Z vyprávění pamětníků...

Zásada „Přísně důvěrné“

DOKONČENÍ ZE STR. 5

chůdkyně Vysoké školy ekonomické, jejíž součástí byla fakulta statistiky. Z této fakulty zde v roce 1957 nastoupil Ing. F. Brázda, 1958 moje maličkost a 1959 Ing. V. Votlučka, všichni na umístěnkou.

Pokud se jedná o hodnocení mé diplomové práce podnikovým ředitelem, kladně ocenil statistické přehledy, avšak nesouhlasil s ekonomickým hodnocením rychlorážeb a alternativ rozfárání jednotlivých pater, zda „do pole“ či „z pole“, byl zastáncem rychlého vytěžení uranu.

Spolu s Ing. V. Pješčákem a Ing. G. Švandou jsme byli přiděleni na Kamennou, která se o rok později stala likvidačním úsekem dolu č. 1 – Lešetice. Budiž vzpomenu, že řádící technici měli tehdy strop prémie ve výši 130 % měsíční mzdy. Tuto situaci výstižně popisuje J. Pospíšil, později mzdový odborník, z roku 1950. Obdobnou situaci líčí naddůlní J. Huml. V padesátých letech ještě platilo heslo „Za vůz rudy, vůz peněz“. Bylo to poslední období, kdy se pracně bedničkovala vydobytá ruda. Bedničky byly zhotoveny ze silného plechu ve tvaru kvadratické krychle o straně 40–50 cm s dvěma sklopnými úchyty a víkem. Naplněna rudou vážila snad 140 kg. Tradovalo se, že naražecí na ohlubi požádali vedoucího těžby Ing. V. Šťastného, aby bedničku posunul. On sice očekával zvýšenou váhu, ale když zabral, padl na ústa. Naražecí se rozesmáli a on statečně pravil: „Vy bejci, vy jste ji přišroubovali!“

Po rozdělení podniku v roce 1960 jsem byl přidělen na plánovací oddělení JD 9. květen. K naplnění představy být dobrým „horním písařem“ mi scházelo seznámení s hornickým podzemím a to bylo uskutečnitelné pouze na dole. Požádal jsem o přeložení. Když jsem vysvětlil pohnutky své žádosti, bylo mi vyhověno. Zprvu mi byla udělena funkce ekonoma úseku a později plánovače dolu.

V roce 1965 připravoval podnik JD Bytíz založení závodu pro ražbu štolového přivaděče pitné vody ze Želivky do Prahy. V roce 1966

UD Příbram zřídil závod Želivka, dnes SUBTERRA. V následujícím roce 1967 bylo v Příbrami zřízeno oddělení pro Želivku, protože ekonomické výsledky v roce 1966 byly katastrofální. To, ve spolupráci s Projektovým ústavem uranového průmyslu v Ostrově nad Ohří, využilo přestavby velkoobchodních cen. Výsledkem bylo zvýšení stávajících cen koeficienty: v rezortu hornictví 1,15, v rezortu stavebnictví 1,24 a přecenění štolového přivaděče 1,63.

Po nápravě problematiky Želivka bylo schváleno mé jmenování do funkce vedoucího podnikové kontroly. Oddělení kontroly podléhalo přímo řediteli a ve své činnosti se zabývalo většinou periodickými kontrolami podřízených podnikových útvarů. Mezi podřízenými pracovníky kontroly byl A. Kábrt. On byl jedním z pamětníků rozfárání příbramského uranového ložiska. Byl absolventem mistrovské horní školy při Vysoké škole báňské v Příbrami. Měl bohatě překročenu expoziční dobu záření. Na Kábrtovi a jeho zážitcích na ložisku byla nejpoutavější posezení s jeho podřízeným, naddůlním F. Redlichem, původním povoláním policistou. Byl popisován odpal na náraží při hloubení š. č. 10, který osobně manifestačně provedl ve jménu sv. Barbory. Po odpalu byl zjištěn havarijní stav jámy. A. Kábrt doplňuje: „Představ si, on, obává se případných následků, tři dny a tři noci nevyfáral. Vyfáral, až když byla havárie odstraněna.“

Po 17. listopadu 1989 jsem byl zvolen předsedou dolového výboru ROH na š. č. 16. Na jaře 1990 se konal sjezd Federálního odborového svazu pracovníků v hornictví, geologii a naftovém průmyslu, který položil základ budování „Sekce uran–rudy“, místo utajovaného „Oblastního výboru horníků“ na úrovni uranového průmyslu.

Na základě výběrového řízení jsem se stal tajemníkem této sekce. Tak po 30 letech z „horního písaře“ vznikl „odborový boss“. Vytýčený hlavní úkol zněl zajistit přiměřená sociální opatření v procesu utlumování příbramského ložiska. Nejschůdnější cesta byla spatřována ve snížení počtu směn maximální časové expozice v radioaktivním prostředí ze zhruba 15 let, s důchodovým zákonem pro 1. kategorii na uranu, vyžadujícím splnit nejméně 10 let.

V letech 1993–1997 ražený Podzemní zásobník plynu Háje na 21. patře š. č. 16 nezajišťovali již uranoví horníci ze závodu SUL. Oni již měli splněný nový limit směn v rámci ozdravných opatření. Ražbu zajišťovalo 13 firem z celé České republiky včetně ciziny – Slovenska.

Na závěr vzpomínek budiž zmínka o historii ukončení uranové těžby na Příbramsku. Za „neoznačené období útlumu“ lze považovat studii ČSÚP z roku 1967 „Úvaha o vývoji pracovních sil v oblasti Příbram“, která přispěla k následnému budování náhradního průmyslu (strojírenství a automatizační techniky). Díky uranu měla Příbram kladnou dynamiku v počtu obyvatel. Při periodickém sčítání obyvatel měla v roce 1950 12 445 obyvatel, v roce 1991 měla již 36 898 obyvatel.

Chronologie uzavírání těch nejdůležitějších závodů, s uvedením čísel šachet jejich sídel, je následující. Započala již v roce 1959, kdy Kamenná, š. č. 3, byla „přifařena“ k závodu Střed, š. č. 4, s označením likvidační úsek. V roce 1976 to byl závod Sever, š. č. 9, kdy zaměstnanci byli převedeni pod závod Střed. Ten zakončil svou činnost v roce 1984. Jeho závodní, Ing. A. Wagner, byl jediný, který dodržel staré hornické tradice. K ukončení báňské činnosti nechal zhotovit grafický „Pamětní list“. Konečné poslední huntíky byly v roce 1990 vytěženy dolem č. 3, š. č. 16, a o rok později skončil Bytíz, š. č. 19, současně s Úpravnou 1. máj. Plnění hornických tradic bylo doplněno akcí podnikového ředitele Ing. V. Pješčáka, který nechal zhotovit pamětní medaile u příležitosti „40 let trvání UD Příbram a rozvoje hornického města“.

Staří, ale doživší pamětníci, s překonanou osmdesátkou, se stále ještě pravidelně týdně scházejí.

Dnes jsem naprosto spokojen s prožitým životem. Geneticky mi předurčený úhel pohledu na prožité události byl tvrdou rodinnou výchovou správně nasměrován. Statistické rozbor, dnes analýza poměrů, tomu napomohly. Díky za vše a všem!

Ing. Vladimír Valenta
(redakčně upraveno)

Poznámka redakce: Vzpomínky Ing. Valenty v celém svém znění svým zaměřením přesahují rámec rubriky „Z vyprávění pamětníků“ občasníku DIAMO. Příspěvek je v celém rozsahu k dispozici v archivu státního podniku DIAMO v Příbrami na š. č. 15. Zde jsou archivovány ZZ I–IX i další dokumenty popisující danou problematiku.

Inženýrské sítě na intranetu o. z. ODRA

Na o. z. ODRA bylo oddělením evidence nemovitostí a GIS (geografický informační systém), po časově náročném shromáždění všech potřebných materiálů, ukončeno zpracování a zpřístupnění map inženýrských sítí na intranetu.

vu o provozování, seznam odběratelů ve smluvním vztahu, viz obr. č. 2, nebo odkaz na mapu „Schéma dle inventárních čísel“, viz obr. č. 3.

Vznik této doplňující mapy k jednotlivému druhu inženýrské sítě v dané lokalitě si vyžádala skutečnost, že je obtížné technicky vyřešit označení inženýrské sítě inventárním číslem. V souběhu s tvorbou mapy došlo také ke změně některých osob zodpovědných za inženýrské sítě v účetní evidenci majetku. V konečném důsledku slouží grafické znázornění jednotlivých úseků síťové infrastruktury dle inventárního čísla jako přehledný a vhodný podklad zejména

Obr. č. 1 „Technická infrastruktura“ – rozdělení IS dle jednotlivých druhů

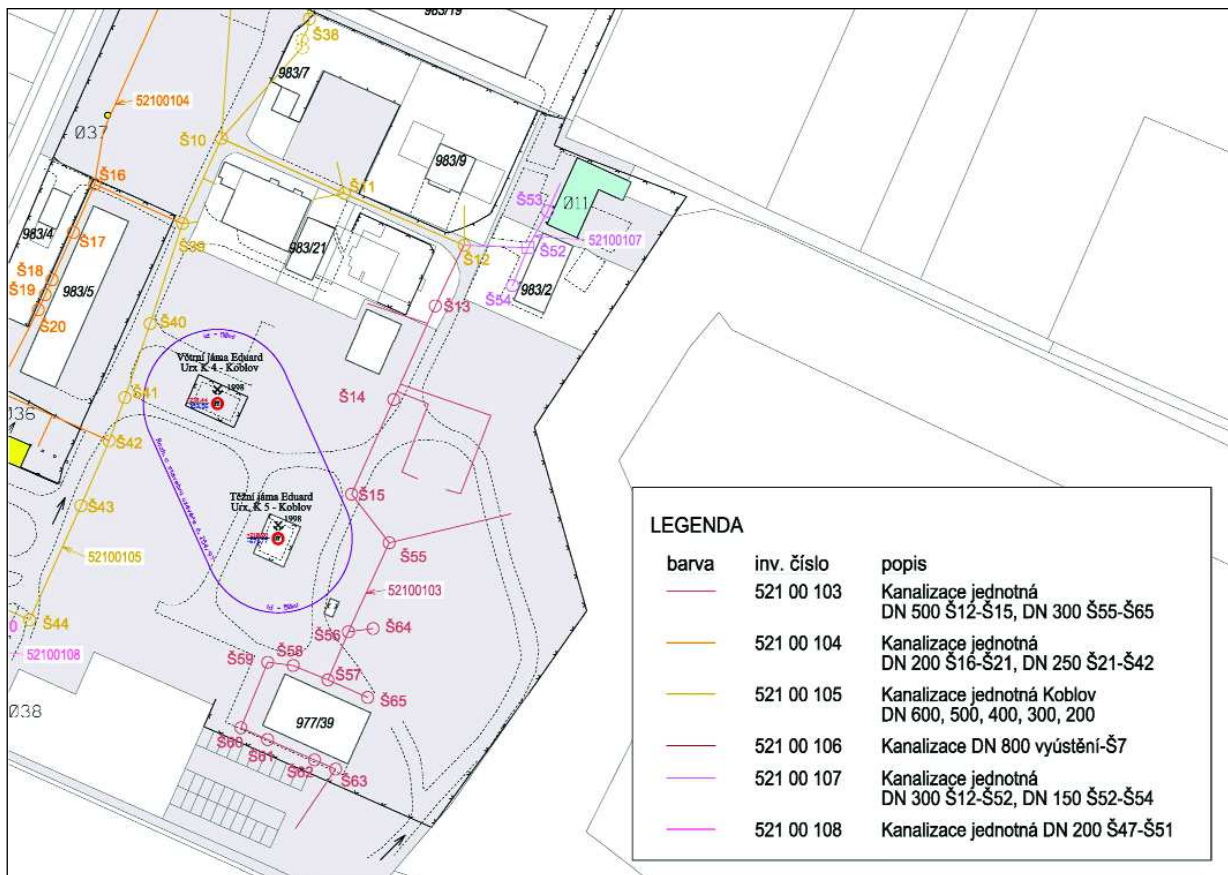
Hlavním záměrem bylo zkvalitnění podkladů pro vyjadřování k existenci inženýrských sítí (IS) v majetku o. z. ODRA a rychlý přístup k informacím o jednotlivých IS v rámci rozhodovacích procesů. V následujících řádcích vám přiblížíme bližší popis.

Na intranetu jsou IS zařazeny do sady tematických map pod názvem „Technická infrastruktura“, kde jsou rozděleny dle jednotlivého druhu sítě, viz obr. č. 1.

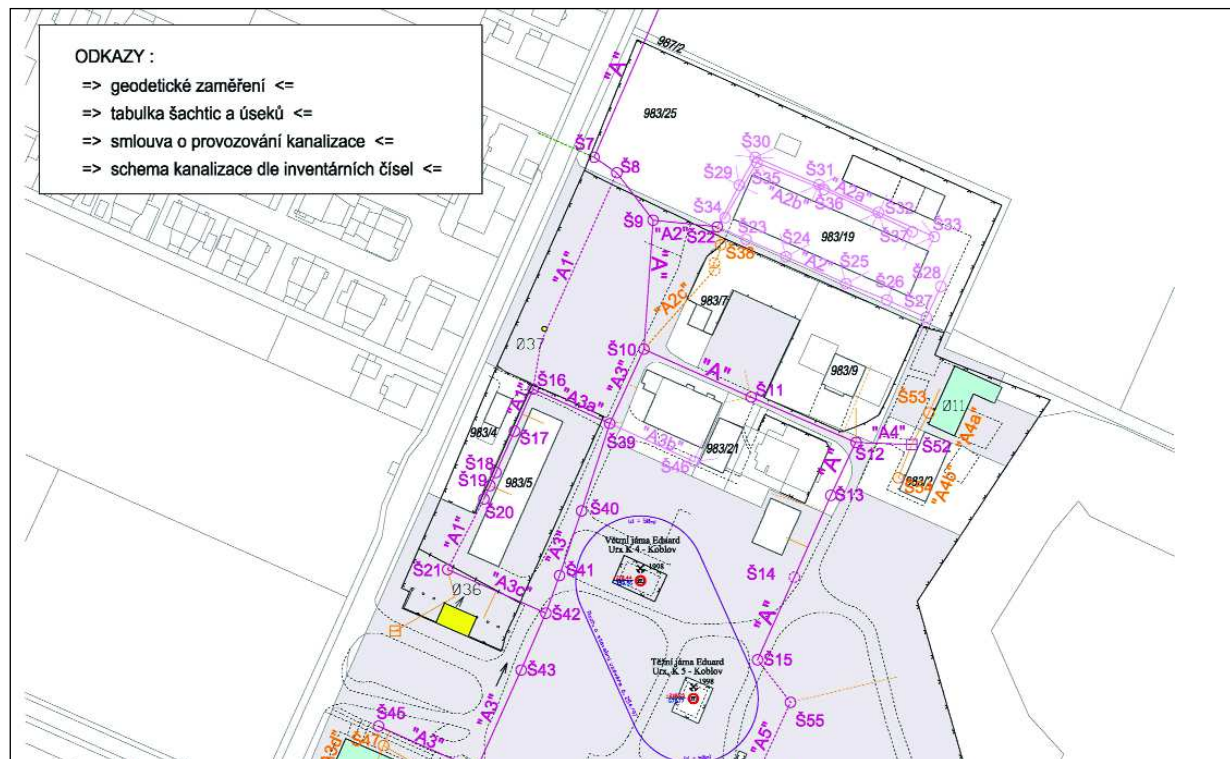
Po výběru druhu IS jsou mapy dále řazeny dle názvu areálu, ve kterém se nachází.

Samotná mapa pak zobrazuje schéma polohového umístění sítě, kde tloušťka čáry rozlišuje trasu hlavní (řad) a přípojek, barva rozlišuje, je-li v majetku o. z. ODRA, nebo v majetku jiného subjektu. Rozlišení plnou čarou zobrazuje ověřený průběh (geodeticky zaměřený) a přerušovaná čára zobrazuje neověřený průběh trasy sítě (geodeticky nezaměřen).

Mapa dále obsahuje prvky konkrétního typu sítě, jako kanalizační šachta, šoupátko, hydrant, včetně označení. Součástí mapy jsou odkazy (doplňující informace), pod kterými najdeme například výkres geodetického zaměření, tabulku s technickými parametry, smlou-

Obr. č. 3: Mapa „Schéma dle inventárních čísel“

Obr. č. 2: Mapa inženýrské sítě včetně doplňujících informací

pro nakládání s majetkem (prodeje, pronájmy, likvidace) a pro inventarizaci majetku.

Aktualizace map IS je prováděna na intranetu o. z. ODRA jednou za 6 měsíců. Zařazení a funkčnost map na intranetu se staly všeobecně přínosem pro širší okruh zaměstnanců o. z. ODRA a zvyšují tak efektivnost práce s IS.

Soňa Blažková
referent GIS
o. z. ODRA

DIAMO

Podnikový občasník s. p. DIAMO
Straž pod Ralskem. Vydává vedení s. p.
Vychází zpravidla jednou za 6 měsíců.
Adresa redakce: DIAMO, s. p.,
Máchova 201, 471 27 Straž p. R.
Redakce: Ing. Gabriela Úradníková
e-mail: uradnikova@diamo.cz,
tel.: 487 892 007

Propagace a komunikace:
Ing. Pavlína Sachová, Ph.D.
e-mail: sachova@diamo.cz,
tel.: 487 892 077

Sazba: PANTYPE, s. r. o., Liberec
Tisk: GEOPRINT Liberec
Pro vnitřní potřebu s. p. DIAMO
Texty: redakce DIAMO,
není-li uvedeno jinak